

Vážení čitatelia,

s príchodom jarných dní sa začínam tešiť na trošku aktívnejší život. Žiada sa mi a verím, že aj vám, byť viac vonku, v prírode, len sa tak zastaviť a nadýchať jarného vzduchu prevoňaného slnkom a zobúdzajúcou sa prírodou. Nie je to čas, keď sa chystáme rekapitulovať, ale skôr rozbiehame ďalšie aktivity. Mnohokrát nadväzujeme na tie, ktoré nás zimné obdobie primälo utlmiť.

V Slovenskej psychiatrickej spoločnosti sme sa na príchod tejto jari pripravovali od jesene a už vo februári sme sa pustili do húževnatej aktivity. Začali sme realizovať prípravu potrebných systémových zmien v našom odbore.

O tom, ako je riadené odbornovo-metodicky fungovanie odboru psychiatria na Slovensku, asi nie je potrebné rozsiahlo písať. Najdôležitejším orgánom je Ministerstvo zdravotníctva SR, ktoré si vyberá na návrh Slovenskej lekárskej komory a Slovenskej psychiatrickej spoločnosti svojich poradcov – v oblasti psychiatrie sú to hlavní odborníci pre psychiatriu, detskú psychiatriu a medicínu drogových závislostí. Mohlo by sa zdať, že odbor sa tak akoby triešti, ale zároveň treba vnímať aj to, že sa práca rozdeľuje a je možné ju lepšie zacieliť. Každý z hlavných odborníkov má veľa úloh a zodpovedností, často so šibeničnými termínmi. Keďže je práce skutočne veľa a je pri nej potrebné zohľadňovať aj regionálne rozdiely, aby sa mohol vytvoriť komplexný obraz celého Slovenska, hlavní odborníci majú kompetenciu navrhnúť generálnemu riaditeľovi Sekcie zdravia MZ SR svojich krajských odborníkov pre jednotlivé samosprávne kraje. Ich zoznam je dostupný na webovej stránke MZ SR. Poradný zbor je teda definovaný, ale neexistuje fórum, kde by sa títo odborníci stretli za jedným stolom, diskutovali a koordinovali svoje aktivity.

Navyše aj Slovenská psychiatrická spoločnosť, Slovenská lekárska komora a ďalšie subjekty, vrátane zástupcov patientských organizácií, sú kompetentné a majú sa zúčastňovať poradného fóra pre MZ SR.

Najviac zrozumiteľný je tento hlas vtedy, ak sa dokážu zjednotiť a svoje postoje, rady či požiadavky komunikovať ako spoločné stanovisko.

Je pre mňa vzácné, že sa nám to v súčasnosti darí a chcem sa s vami o to podeliť. Po tom ako Výbor Slovenskej psychiatrickej spoločnosti dostal len s minimálnymi zmenami mandát viesť odbornú spoločnosť v ďalšom volebnom období, inovoval svoje programové vyhlásenie a založil ho na troch dôležitých hodnotách, ktorými sú „Kontinuita, transparentnosť a spolupráca“. Chce tak nadviazať na to, čo už bolo pre náš odbor urobené, transparentne komunikovať svoje aktivity smerom k všetkým priaznivcom duševného zdravia a koordinovane v spolupráci odkrývať, pomenovávať a riešiť to, čo je potrebné. Mnohí z nás cítíme, že v oblasti psychiatrie je potrebné dosiahnuť viacero systémových zmien, pretože politika Duševného zdravia je na Slovensku už dlho málo aktívna.

Nadviazať môžeme na 3 dôležité dokumenty, a to v roku 1991 formulovanú Reformu psychiatrickej starostlivosti v SR, v roku 2004 vládou SR schválený komplexný program starostlivosti o duševné zdravie na Slovensku, t. j. Národný program duševného zdravia a tiež na Konceptiu zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria v Slovenskej republike, ktorá vyšla vo Vestníku MZ SR v roku 2006.

Dnes je potrebné sa na ne dívať ako na dôležitý východiskový materiál, avšak očami psychiatrie v novom tisícročí. Koho oči to majú byť? Odpoveď je podľa mňa jasná. Tých, ktorí na to dostali mandát. Predovšetkým tých, ktorí odborne a metodicky pomáhajú riadiť Ministerstvu zdravotníctva SR náš odbor, teda členov výboru SPsS, hlavných a krajských odborníkov, predstaviteľov vzdelávacích inštitúcií v psychiatrii a podobne. Podarilo sa nám ich spojiť za jedným okrúhlym stolom. V tomto roku sa zrealizujú štyri stretnutia expertov

Pokračovanie úvodného slova na strane 6

Pokračovanie úvodného slova

v oblasti psychiatrie. Na tieto stretnutia sú prizývaní aj ďalší hostia, ako zástupcovia MZ SR či NCZI, ktorí plénum oboznamujú so zámermi inštitúcií, ktoré zastupujú, alebo sa priamo podieľajú na tvorbe materiálov.

Doteraz sme sa už dvakrát stretli v Bratislave.

Pri prvom stretnutí vo februári sme identifikovali kľúčové témy a vznikli k nim 4 odborné pracovné skupiny. Vybrali sa témy: Komunitná psychiatria, ktorá rieši nepriaznivú situáciu denných psychiatrických stacionárov, aj v zmysle vízie následného vytvorenia komunitných centier ako ich súčasť. Predsedníčkou tejto OPS je MUDr. Zuzana Janíková. Ďalšia téma, ktorá je vysoko aktuálna, je E-health. Predsedom OPS je MUDr. Ján Dúžek a jej dôležitým členom je Mgr. Ján Tomášik z NCZI, ktorý pomenúva z pohľadu NCZI pre psychiatriu prioritné témy a zároveň sa oboznamuje s názormi psychiatrov na ich riešenie. Tretia OPS sa zaoberá požiadavkou MZ SR pripraviť návrh stratifikácie psychiatrických lôžok na Slovensku a zároveň rieši agendu k bezpečnostným lôžkam pre agresívnych psychiatrických pacientov. Téma detencie a bezpečnostných lôžok nie je nová, už niekoľko rokov ju na MZ SR komunikuje MUDr. Marek Zelman, ktorý je predsedom tejto OPS. Štvrtá OPS sa zameriava na prípravu legislatívneho rámca pre používanie ECT a obmedzovacích prostriedkov v psychiatrii. Táto téma je po návšteve výboru CPT (Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania), nielen pre MZ SR, ale aj ďalšie rezorty, prioritou. V rámci psychiatrie nám vyčítajú nejasne formulované pravidlá poskytovania psychiatrickej starostlivosti a žiadajú nápravu. MZ SR má povinnosť zmeniť systém tak, aby bol v súlade s ich požiadavkami. Je významné, že to, aké zmeny je potrebné urobiť, aby bola zachovaná kvalita psychiatrickej starostlivosti a súčasne dodržané ľudské práva a základné slobody, máme teraz možnosť v našom odbore ovplyvniť. Predsedníčkou tejto OPS je MUDr. Dagmar Breznoščáková, Ph.D., zástupca SR vo výbore CPT. Každý z predsedov OPS tému, ktorou sa skupina zaoberá, už aktívne riešil aj v minulosti a má o problematike prehľad, čo bolo cítiť aj na druhom stretnutí v marci, kedy už všetky OPS aktívne pracovali na svojich cieľoch.

Samozrejme, stretnutia expertov prinášajú možnosť diskutovať a reagovať aj na ďalšie aktuálne témy.

Verím, že vytvorenie tejto platformy bude zásadné pre možnosť široko diskutovať prípravu systémových zmien v odbore a zjednotiť sa na nich. Som presvedčená, že jednoznačná transparentná a konsenzuálna formulácia odborných názorov zvýši šance na presadenie potrebných zmien v odbore psychiatria a pozitívne ovplyvní situáciu v našom odbore na prvom mieste v prospech našich pacientov.

Príjemné jarné dni všetkým,

MUDr. Ľubomíra Izáková, PhD.
hlavná odborníčka MZ pre psychiatriu
prezidentka SPS